

ВПЛИВ ЗМІНИ РЕГУЛЯТОРА СТРАХОВОГО РИНКУ НА УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ СТРАХОВИХ КОМПАНІЙ ТА ЇЇ ОЦІНКА

Одна з основних сфер фінансової системи – страхування. Реалії українського фінансового сектору свідчать, що вітчизняний страховий ринок не може зайняти належне місце у фінансовій системі, через низку проблем зі стійкістю, прозорістю та конкуренцією між страховими компаніями. Головні недоліки на страховому ринку мають вирішуватися на найвищому рівні: законодавства та регулювання. На сьогодні важливо, що страховий ринок України зазнав великих змін, адже отримав новий регулятивний орган. Згідно з указом Президента від 30.06.2020 № 259/2020, регулятор небанківських фінансових послуг, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг на сьогодні перебуває в стадії припинення, шляхом ліквідації. правонаступником регулювання страхового сектору, відповідно до проєкту «спліт», з 1.07.2020 року став Національний банк України.

НБУ, отримавши повноваження, анонсував створення моделі регулювання, яка передбачає, що на страховому ринку відбудеться вдосконалення ліцензійних вимог до страховиків, зазнає змін оцінка платоспроможності та ліквідності компаній, а також систем управління ризиками та корпоративного управління. Нововведенням стане застосування ризик-орієнтованого пруденційного нагляду, адже НБУ, як правонаступник, виявив основну проблему страхового сектору, що полягає у невиконанні значною кількістю компаній вимог із забезпечення платоспроможності. Встановлені вимоги були запроваджені Нацкомфінпослуг, проте повноцінно вони запрацювали лише за зміни регулятора, тобто з липня місяця поточного року. На офіційному сайті НБУ опублікував інформацію про компанії, які не виконують в повному обсязі вимоги до платоспроможності та достатності капіталу, маючи низьку якість активів. Також проблема полягає в тому, що вагому частку в активах певних страхових компаній займає неліквідне нерухоме майно, вартість якого може бути несправедливо завищеною. За вимогою НБУ, страхові компанії, які мають несумісності, повинні привести структуру активів у відповідність до законодавчих норм, докапіталізувавшись для виконання вимог до платоспроможності.

Суттєвим нововведенням НБУ у регулюванні ринку є створення двох нових департаментів: методології регулювання діяльності небанківських фінансових установ та нагляду за страховими ринком. Департамент нагляду за страховим ринком був створений для здійснення пруденційного нагляду за страховими компаніями, спеціалізованими перестраховиками та страховими посередниками, а Департамент методології регулювання діяльності небанківських фінансових установ – розробки і супроводження нормативно-правових та розпорядчих актів з питань регулювання небанківського фінансового ринку. Варто зазначити, що новий регулятор, залучивши міжнародних експертів та провідних учасників страхового ринку розробляє пропозиції до нового законопроекту «Про страхування». Можна зробити висновок, що на страховому ринку найближчим часом відбудеться переломний етап у функціонуванні, тому що буде оновлено головний закон, від якого залежить вся робота страхової системи. В законодавстві заплановані кардинальні зміни, які стосуватимуться, зокрема, реорганізації, ліквідації та санації страховиків, буде здійснено істотне скорочення видів страхування (обов'язкове) та ін. НБУ на даному етапі регулювання та управління оновив підходи до звітності та вимоги до прозорості учасників ринку, здійснив посилення вимог до прийнятності активів їх оцінки та якості, оцінки резервів, структури капіталу та рівня його достатності. Проте з дати отримання повноважень регулятора, тобто з 1.07.2020 та до закінчення поточного року Національний банк дотримуватиметься нормативно-правових актів та положень щодо форм та обсягів звітності, затверджених Нацкомфінпослуг. За встановлений період буде розроблений нормативно-правовий акт, який визначить правила подання звітності компаніями. НБУ також запроваджує нагляд за поведінкою на страховому ринку та здійснює розробку відповідних інструментів, покликаних забезпечувати права споживачів страхових послуг.

Відповідно зміни, що будуть запроваджені новим регулятором страхового ринку матимуть вплив на всіх страховиків України, тому управління фінансами страхових компаній трансформуватиметься у напрямку окресленому НБУ. Необхідне створення адаптивних моделей та інструментів впливу на фінансову складову страхових компаній в межах реалізації анонсованих масштабних нововведень у законодавстві. Зміни, які вводить НБУ, вплинуть на апарат управління та призведуть до структурних перетворень у всій страховій системі. Тому, на сьогодні, страховим компаніям буде доцільно зробити системний аналіз управління фінансами, щоб побачити сильні та слабкі сторони, перспективи та загрози, які чекають на компанію за встановлених змін.